

Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap

Slutrapport
Återrapport enligt regleringsbrev 2024

Förord

Denna återrapport avser uppdraget till Arbetsförmedlingen att analysera arbetsmarknadsutfallet i områden där många individer har en svag etablering på arbetsmarknaden. Uppdraget innefattar också att identifiera möjliga åtgärder för att förbättra arbetsmarknadsutfallet i dessa områden.

I en delrapport från mars 2025 redovisades resultaten från en kvantitativ analys där arbetsmarknadsutfallet bland inskrivna arbetslösa bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar jämfördes med utfallet bland arbetslösa bosatta i områden med goda socioekonomiska förutsättningar. I denna slutrapport har uppdraget preciserats till att omfatta frågan om vad som karaktäriserar de som inte deltar i arbetsmarknadspolitiska insatser. Analysen görs för olika regionala statistikområden och för riket som helhet. Syftet med slutrapporten är att beskriva de som inte deltar i arbetsmarknadspolitiska insatser trots att de varken arbetar eller studerar. Beskrivningen innefattar både de som var och inte var inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen under 2023.

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektören Maria Hemström Hemmingsson. Föredragande har varit kvalificerad handläggare Gisela Waisman, Analysavdelningen. Övriga som deltagit i den slutliga handläggningen av ärendet är Eva Samakovlis, verksamhetsområdeschef analysavdelningen, Tove Elvelid, verksamhetsområdesdirektör, verksamhetsområde Lokal Arbetsmarknad, Sofia Törneke, kvalificerad handläggare, Analysavdelningen och Arina Kozhina, kvalificerad handläggare, Arbetsmarknadsavdelningen. Beslutet är fastställt digitalt i Diariet och saknar därför namnunderskrifter.

Maria Hemström Hemmingsson,
generaldirektör

Gisela Waisman, kvalificerad handläggare

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	5
1 Inledning	8
1.1 Disposition	9
2 Tillvägagångssätt	10
2.1 De som var inskrivna på Arbetsförmedlingen	10
2.2 De som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen	11
2.3 Fördelning av grupperna i den arbetsföra befolkningen	11
2.4 Jämförelse mellan regionala statistikområden.....	12
3 Beskrivning av de inskrivna utan insatser	13
3.1 Inskrivna utan insatser på nationell nivå	14
3.2 Inskrivna utan insatser i olika statistikområdesgrupper	15
4 Beskrivning av de inaktiva på arbetsmarknaden	18
4.1 Inaktiva på arbetsmarknaden på nationell nivå	18
4.2 Inaktiva på arbetsmarknaden i olika statistikområdesgrupper.....	20
5 Fördjupning med fokus på utrikes födda kvinnor och ungdomar	21
5.1 Utrikes födda kvinnor	21
5.2 Unga 16–29 år.....	22
6 Arbetsförmedlingens arbete i egen och samverkad regi.....	23
6.1 Arbetsförmedlingens arbete i egen regi	24
6.2 Arbetsförmedlingens arbete i samverkan	26
6.3 Kommunernas arbete med att minska och motverka segregation	28
7 Slutsatser och möjliga vägar framåt	28
7.1 Små regionala skillnader i gruppen inskrivna utan insatser	28
7.2 Familjeinkomsten högre för inaktiva i områden med få socioekonomiska utmaningar	29
7.3 Högre andel inskrivna eller i studier i områden med flest socioekonomiska utmaningar	29
7.4 Stödet ska utgå från den arbetsmarknadspolitiska bedömningen	30
7.5 Åtgärder för bättre integration och minskat utanförskap	30
Referenser	32
Bilaga: Indelning av statistikområdesgrupper (s.k. "klasser")	33

Sammanfattning

I Arbetsförmedlingens regleringsbrev för 2024 fick myndigheten i uppdrag att analysera arbetsmarknadsutfallet i områden där många individer har en svag etablering på arbetsmarknaden samt identifiera lämpliga åtgärder i syfte att förbättra arbetsmarknadsutfallet i dessa områden. Syftet med denna slutrapport är att ge en bild av dem som inte deltar i arbetsmarknadspolitiska insatser, trots att de varken arbetar eller studerar, och belysa skillnader mellan regionala statistikområden. Dessutom redovisas vad Arbetsförmedlingen gör för att förbättra arbetsmarknadsutfallet i dessa områden.

För att kunna studera hur deltagandet i arbetsmarknadspolitiska insatser skiljer sig mellan områden så används en indelning som tagits fram av SCB och Boverket. Indelningen har gjorts utifrån olika regionala områdens socioekonomiska förutsättningar och klassificerar områden i 14 grupper (så kallade RegSO-klasser).

Analysen visar att boende i områden med stora socioekonomiska utmaningar oftare är arbetslösa, men samtidigt vidtar åtgärder för att närma sig arbetsmarknaden genom att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen eller genom att studera, snarare än att vara inaktiva på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingens övergripande slutsats är därför att stöd och insatser inom den statliga arbetsmarknadspolitiken även fortsättningsvis bör riktas mot individer utifrån deras individuella behov och förutsättningar, oavsett var de bor.

Fyra grupper i den arbetsföra befolkningen jämförs

I rapporten görs en jämförelse av fyra grupper i den arbetsföra befolkningen¹. Bland personer som har varit inskrivna på Arbetsförmedlingen under året studeras dels de som tagit del av insatser de senaste tolv månaderna, dels de som inte gjort det.² Bland personer som inte har varit inskrivna på Arbetsförmedlingen under året studeras dels de som arbetade eller studerade, dels de som inte gjorde det. Av särskilt intresse är de som är inskrivna men inte tar del av insatser samt de som inte är inskrivna men vare sig arbetar eller studerar. Dessa grupper benämns i den fortsatta redovisningen för de inskrivna utan insatser respektive de inaktiva på arbetsmarknaden.

Små regionala skillnader i gruppen inskrivna utan insatser

Under 2023 var en procent av den arbetsföra befolkningen inskrivna på Arbetsförmedlingen utan att ta del av insatser. Bland dessa var kvinnor, eftergymnasialt utbildade, utrikes födda med kort vistelsetid i Sverige³ samt småbarnsföräldrar överrepresenterade. Gruppen är dock heterogen och många hade någon form av arbete under året, vilket kan påverka behoven och möjligheterna att

¹ Den arbetsföra befolkningen omfattar alla mellan 16 och 66 år som var folkbokförda i Sverige år 2023.

² Korttidsinskrivna med en inskrivningstid under 18 månader exkluderas här.

³ Motsvarande noll till fem år i landet.

delta i insatser. Gruppen hade även tidigare (2019 – 2022) tagit del av insatser i liten utsträckning. Det gäller oavsett födelseregion, kön eller om de arbetat under året.

Den regionala analysen visar att samma grupper är över- respektive underrepresenterade bland de inskrivna utan insatser oavsett nivå på områdets socioekonomiska utmaningar. En skillnad är emellertid att andelen med en identifierad funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga var lägre i de områden som har flest socioekonomiska utmaningar, vilket sammanfaller med områden där andelen utrikesfödda är högre än i andra områden. Att det tar längre tid att identifiera funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga hos utrikes födda är känt sedan tidigare.

Fem procent av den arbetsföra befolkningen är inaktiva på arbetsmarknaden

De inaktiva på arbetsmarknaden definieras här som personer som inte tar del av den statliga arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt är det möjligt att de utgör en del av arbetskraften genom att de söker jobb⁴ eller tar del av insatser i kommunal regi utan att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. Det saknas dock sammanställda data över deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser i kommunal regi.

Fem procent av befolkningen i arbetsför ålder var inaktiva på arbetsmarknaden.⁵ Bland de inaktiva på arbetsmarknaden var andelen som var 50–66 år, förgymnasialt utbildade och utrikes födda (särskilt de med kort vistelsetid i Sverige) högre än bland de aktiva.

Det är små regionala skillnader vad gäller sammansättningen av gruppen inaktiva på arbetsmarknaden. En tydlig skillnad är dock att det i områden med stora socioekonomiska utmaningar är vanligare att kvinnor är inaktiva än i andra områden.

I områden med stora socioekonomiska utmaningar är det vanligare att vara inskriven som arbetssökande givet att man varken arbetar eller studerar.

Familjeinkomsten är högre för inaktiva i områden med få socioekonomiska utmaningar

En annan tydlig skillnad är att den disponibla familjeinkomsten bland dem som är inaktiva på arbetsmarknaden är mer än dubbelt så hög i områden med få socioekonomiska utmaningar som i områden med omfattande utmaningar. I områden med stora socioekonomiska utmaningar är de inaktivas disponibla familjeinkomster ungefär i samma nivå som de inskrivnas. I områden med få socioekonomiska utmaningar är däremot de inaktivas disponibla familjeinkomster tydlig högre än de inskrivnas. Det indikerar att motivationen att aktivt söka jobb kan vara lägre i de socioekonomiskt starkare områdena och att det kan finnas en högre grad av frivillig inaktivitet på arbetsmarknaden i dessa områden.

⁴ Enligt SCB:s "[Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen](#)" var det i stor utsträckning olika personer som var arbetslösa enligt SCB:s och Arbetsförmedlingens sätt att räkna år 2016.

⁵ Här ingår inte de som inte kan arbeta resten av arbetslivet till exempel på grund av sjukdom.

Arbetsförmedlingens stöd bör fortsatt utgå från individens behov oavsett bostadsområde

I myndighetens uppdrag ingår att prioritera grupper med svag konkurrensförmåga⁶. Många av de inskriva som tillhör dessa grupper bor i socioekonomiskt utsatta områden. Om stöd riktas till dessa grupper kommer det i stor utsträckning att riktas till områden med flest utmaningar. För att Arbetsförmedlingen ska kunna möta behovet av stöd pågår en utveckling av arbetet i egen regi genom insatsen sammanhållet matchningsstöd, förstärkning av SIUS-programmet, förbättrad identifiering av funktionsnedsättningar och projekt inom ESF+. Myndigheten har även stärkt sitt arbetsgivararbete för att öka möjligheterna till breddad rekrytering, särskilt för långtidsarbetslösa. Ett mer strukturerat samarbete med regionerna kan också skapa bättre förutsättningar för långsiktiga insatser.

I samverkan med kommuner, regioner, statliga myndigheter och idéburen sektor utvecklar Arbetsförmedlingen arbetet med mottagande och etablering av nyanlända, lokala jobbspår, informationsutbyte med komvux samt riktade insatser för utrikes födda kvinnor.

För att stärka integrationen och motverka utanförskap behöver Arbetsförmedlingen fortsätta att utveckla insatserna för grupper med svag konkurrensförmåga, fördjupa det strategiska och lokala samarbetet med kommuner och regioner, bredda arbetsgivararbetet samt ytterligare utveckla samverkan med civilsamhället.

⁶ Arbetsförmedlingen har identifierat olika grupper, vilka i genomsnitt löper större risk för att bli långtidsarbetslösa, som personer med svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden. Grupperna är: Inskrivna arbetslösa med högst förgymnasial utbildning, Inskrivna arbetslösa med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, Inskrivna arbetslösa som är utomeuropeiskt födda samt Inskrivna arbetslösa i åldrarna 55–65 år.

1 Inledning

Genom denna återrapport slutredovisas uppdraget om effektivare arbete för integration och minskat utanförskap. En första delrapport fokuserade på arbetsmarknadsutfall för de som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen.⁷

I delrapporten redovisades resultaten från en kvantitativ analys där arbetsmarknadsutfall bland inskrivna arbetslösa bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar jämfördes med utfallet bland inskrivna arbetslösa bosatta i områden med goda socioekonomiska förutsättningar.⁸ Analysen visade att boende i områden med socioekonomiska utmaningar hade lägre sannolikhet att lämna arbetslöshet och lägre sannolikhet att definieras som etablerade på arbetsmarknaden. Den största delen av skillnaden förklarades av att arbetslösa som har sämre förutsättningar att hitta ett jobb även tenderar att vara bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar. Delrapportens slutsats är att om stöd och insatser riktas till individer som har en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden kommer stödet i hög utsträckning också att riktas till arbetslösa som är bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar. Detta utan en direkt styrning av insatser mot arbetslösa utifrån var de är bosatta.

I denna rapport inkluderas även de som inte var inskrivna som arbetssökande trots att de varken arbetade eller studerade. Denna redovisning görs för olika RegSO och för riket som helhet. Redovisningen omfattar därmed både de som var inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen och de som inte var inskrivna. Syftet med slutrapporten är att förbättra kunskapen om vilka som inte tar del av arbetsmarknadspolitiska insatser, trots att de varken arbetar eller studerar.

Två av grupperna studeras särskilt; dels de som *var* inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen men inte deltog i några insatser under de senaste tolv månaderna (inskrivna utan insatser), dels de som *inte var* inskrivna som arbetssökande men varken arbetade eller studerade (inaktiva på arbetsmarknaden). Uppgifterna som finns tillgängliga om de inaktiva på arbetsmarknaden är begränsade, men det går att följa dessa individer i registerdata för att få bättre kunskap om vad som utmärker dem.

I analysen används regionala statistikområden (RegSO) för att särskilt beskriva hur det ser ut i områden där fler har en svagare arbetsmarknadsetablering. I rapporten redovisas också vidtagna åtgärder, resultat, erfarenheter och utvecklingsområden.

De resultat som beskrivs och refereras till i rapporten återfinns i sin helhet i en separat tabellbilaga.

⁷ Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap – Delrapport Återrapport enligt regleringsbrevet 2024. Diarienummer: Af-2024/0114 2348.

⁸ Delredovisningen utgick från en tidigare indelningen av RegSO:n i fem olika områdestyper. Delegationen mot segregation (Delmos) tog, tillsammans med SCB, fram ett index vars syfte var att mäta graden av socioekonomisk utsatthet per RegSO. Indexet baseras på befolkningens sammansättning i respektive RegSO och utgår ifrån andelen personer med: (högst) förgymnasial utbildning, låg ekonomisk standard, och andelen som har ekonomiskt bistånd eller som är långtidsarbetslösa.

1.1 Disposition

I avsnitt 2 beskrivs tillvägagångssättet för den deskriptiva analysen samt hur den arbetsföra befolkningen fördelar sig i olika grupper, med fokus på de som inte arbetar, studerar eller tagit del av arbetsmarknadspolitiska insatser⁹. I avsnitt 2.1 beskrivs hur de individer som var inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen under 2023, utan att ha tagit del av insatser, identifieras. I avsnitt 2.2 beskrivs hur de inaktiva på arbetsmarknaden identifieras. Avsnitt 2.3 innehåller en fördelning av den arbetsföra befolkningen i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna i hela landet, medan avsnitt 2.4 innehåller samma fördelning i de olika regionala statistikområdena.

Avsnitt 3 fokuserar på de inskrivna utan insatser. Först analyserar vi vad som utmärker dessa på nationell nivå för att senare vidga analysen till de olika regionala statistikområdena.

Avsnitt 4 fokuserar på de inaktiva på arbetsmarknaden. Även här beskrivs först gruppen på nationell nivå och sedan i de olika regionala statistikområdena.

I avsnitt 5 kompletteras analysen genom att fokusera på två grupper som har prioriterats inom regeringens arbetsmarknadspolitik, utrikes födda kvinnor och unga 16-29 år.

I avsnitt 6 beskrivs Arbetsförmedlingens arbete i egen regi (i avsnitt 6.1) och i samverkad regi (i avsnitt 6.2). I avsnitt 6.3 beskrivs vidare kommunernas arbete med att minska och motverka segregation.

I avsnitt 7 sammanfattas slutsatserna och möjliga åtgärder identifieras för att förbättra arbetsmarknadsutfallet i områden där många individer har en svag etablering på arbetsmarknaden. Dessa åtgärder är en viktig del i arbetet med integration och minskat utanförskap.

⁹ Med arbetsmarknadspolitiska insatser avser vi de statliga insatserna om vi inte specifik skriver att det handlar om kommunala arbetsmarknadspolitiska insatser.

2 Tillvägagångssätt

Metoden som används är en deskriptiv statistisk analys som innebär att olika skärningar görs mellan regionala statistikområdesgrupper och grupper i befolkningen. Detta ger en beskrivande bild av hur arbetsmarknadsstatusen ser ut för olika grupper i olika områden. Den deskriptiva analysen svarar dock inte på vad observerade skillnader beror på.

Den undersökta populationen omfattar alla mellan 16 och 66 år som var folkbokförda i Sverige år 2023. Detta är det senaste året för vilket det finns registerdata.¹⁰ Populationen benämns som den arbetsföra befolkningen.

2.1 De som var inskrivna på Arbetsförmedlingen

Inledningsvis identifieras de individer som var inskrivna som arbetssökande på Arbetsförmedlingen under 2023. En person som var inskriven på Arbetsförmedlingen någon månad under 2023 definieras här som inskriven även om personen lämnade myndigheten under året. Det innebär att antalet i gruppen inskrivna arbetssökande överstiger det genomsnittliga antalet inskrivna per månad.

Bland de inskrivna separeras de som tagit del av insatser från de som inte tagit del av insatser under de senaste tolv månaderna.¹¹ För att avgöra vilken grupp den inskrivna individen tillhör används den sista månaden personen var inskriven under 2023. Gruppen "inskrivna med insatser" definieras som personer som var inskrivna på Arbetsförmedlingen och hade tagit del av i insatser någon gång under de senaste tolv månaderna. Övriga inskrivna hade inte tagit del av insatser någon gång under de senaste tolv månaderna och dessa delas in i fyra grupper: "ombytessökande"¹², "inskrivna med förhinder"¹³, "korttidsinskrivna"¹⁴ samt "inskrivna utan insatser". Den grupp som är mest intressant för analysen är den sista. "Inskrivna utan insatser" definieras som personer som varit registrerade på Arbetsförmedlingen i minst 18 månader, varken var ombytessökande, hade förhinder eller var korttidsinskrivna och inte hade tagit del av insatser någon gång under de senaste tolv månaderna. Denna

¹⁰ För att ta bort den så kallade övertäckningen, de personer som har lämnat landet men finns kvar i SCB:s register, exkluderar vi personer vars familjer inte har någon disponibel inkomst och inte heller något ekonomiskt bidrag under ett år. Vi identifierar en övertäckning av ca 57 000 personer år 2023. Det kan jämföras med en uppskattning att 75 000 personer inte borde vara folkbokförda i landet år 2019 enligt Skatteverket i samarbete med SCB (se Andersson m.fl., 2023).

¹¹ De insatser som inkluderas i beskrivningen är subventionerade anställningar, förberedande insatser, kartläggning, matchningsinsatser, praktik, projekt, rehabiliteringsinsatser, särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd, språkutbildningar, arbetsmarknadsutbildningar, övriga utbildningar, rusta och matcha och rusta och matcha 2, arbetsträning och förstärkt arbetsträning.

¹² Individer som har haft fast arbete i önskad omfattning under minst tre månader, men är inskrivna för att de vill byta till ett annat arbete. Dessa individer har varken behov av eller rätt till insatser som riktar sig till arbetslösa.

¹³ Inskrivna som för tillfället inte kan söka jobb eller börja jobba. Det kan till exempel handla om inskrivna med pågående föräldraledighet eller elever med funktionsnedsättning som har fyllt 16 år och deltar i skolsamverkan ingår i gruppen tills de slutar skolan.

¹⁴ Individer som varit inskrivna kortare än 18 månader. Den stora majoriteten (99 procent) i gruppen "korttidsinskrivna" har inte varit inskrivna de tolv månader som är den tidshorisont vi valt för att följa om en individ tagit del av insatser. I denna grupp inkluderas även de som har varit inskrivna max fem månader innan de tolv månaderna börjar räknas (dessa utgjorde dock endast 1 procent av gruppen) för att ännu närmare kunna beskriva gruppen som a priori förväntas ha tagit del av insatser men inte har gjort det

grupp jämförs i analysen med inskrivna som hade tagit del av insatser. Notera att analysen inte inkluderar en undersökning av omfattningen av insatser för varje individ eller genom indelningen tar ställning till inriktningen på stödet.¹⁵ Syftet är att beskriva vad som karaktäriserar de inskrivna arbetssökande som inte tagit del av insatser.

2.2 De som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen

De individer i populationen som inte varit inskrivna på Arbetsförmedlingen någon gång under 2023 delas upp i "aktiva" och "inaktiva på arbetsmarknaden". Den första gruppen, aktiva, inkluderar de personer i den arbetsföra befolkningen som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen utan i stället arbetade eller studerade.¹⁶

Gruppen "inaktiva på arbetsmarknaden" inkluderar personer som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen och inte heller arbetade, studerade eller var förhindrade¹⁷ att göra detta under 2023. Det är emellertid viktigt att lyfta att det inte finns sammanställda data över deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser i kommunal regi.

De två grupperna jämförs med varandra och med de inskrivna för att få en bild av vad som karaktäriserar individer som inte är inskrivna på Arbetsförmedlingen, trots att de varken arbetar eller studerar.

2.3 Fördelning av grupperna i den arbetsföra befolkningen

Tabell 1 visar hur den arbetsföra befolkningen fördelar sig i de olika grupperna av inskrivna och icke inskrivna. Ungefär sju procent av den arbetsföra befolkningen tillhörde gruppen "inskrivna med insatser" medan knappt en procent tillhörde gruppen "inskrivna utan insatser". Övriga inskrivna hade inte tagit del av insatser men varit inskrivna på Arbetsförmedlingen en relativ kort tid, hade förhinder eller var ombytessökande. Knappt fyra av fem personer i den arbetsföra befolkningen tillhörde gruppen "aktiva" medan cirka fem procent var "inaktiva på arbetsmarknaden" och cirka tre procent var förhindrade från att arbeta eller studera. Sammantaget var en av åtta i den arbetsföra befolkningen inskrivna på Arbetsförmedlingen under 2023.

Fokus i rapporten är att beskriva de två grupperna som inte tagit del av arbetsmarknadspolitiska insatser trots att de var inskrivna som arbetslösa alternativt varken var inskrivna, arbetade, studerade eller var förhindrade. Detta görs genom att jämföra dessa grupper med de andra grupperna, främst "inskrivna med insatser" och "aktiva". Statistik om alla grupper presenteras som separata kolumner i tabeller i

¹⁵ Andelen som deltar i varje typ av insats framgår i tabellerna i tabellbilagan.

¹⁶ Personer som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen och hade förvärvsinkomst, studiemedel, samt de med studiedeltagande under höstterminen. Notera att personer som har osubventionerat arbete ingår i aktiva ej inskrivna medan de som arbetar men har subventionerade anställningar ingår i aktiva inskrivna.

¹⁷ Personer som inte kan arbeta resten av arbetslivet på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning (som hade inkomst föranledd av förtidspension, sjukbidrag, sjukersättning eller aktivitetsersättning) kallar vi "icke inskrivna med förhinder".

tabellbilagan. Tabellerna inkluderar individegenskaper (t.ex. kön, ålder, födelseregion och utbildningsnivå), arbetsmarknadshistorik (t.ex. ersättningar), inskrivningshistorik samt information om vilka insatser de inskrivna deltog i mellan 2019 och 2023.

Tabell 1: Fördelning i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna – andel i procent

Grupper		Andel av den arbetsföra befolkningen	Andel av gruppen (inskrivna eller icke inskrivna)
Inskrivna	Med insatser	7	55
	Utan insatser	1	5
	Övriga	5	41
Icke inskrivna	Aktiva	79	91
	Inaktiva på arbetsmarknaden	5	6
	Övriga	3	3

Not: Övriga inskrivna är "ombytessökande", "inskrivna med förhinder" och "korttidsinskrivna". Övriga icke inskrivna var förhindrade att arbeta.

Jämförelser av de flesta individegenskaper¹⁸ och av arbetsmarknadshistorik baseras på Statistiska Centralbyråns (SCB:s) registerdata. Jämförelser av insatser och deltagande i ramprogram baseras på Arbetsförmedlingens data.

2.4 Jämförelse mellan regionala statistikområden

För att undersöka hur förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika grupper (s.k. "klasser") av områden används de områdestyper som tagits fram av SCB och Boverket. I rapporten "Fördjupad analys om utanförskap - Slutrapport regeringsuppdrag 2024:2" delar SCB och Boverket in 3 363 regionala statistikområden (RegSO) i 14 olika statistikområdesgrupper baserat på faktorer såsom bidragsberoende, kriminalitet och otrygghet, svagt demokratiskt deltagande, svag arbetsmarknadsetablering, svaga skolresultat, trångboddhet, ohälsa och svagt engagemang i föreningsliv och civilsamhälle. Grupperna beskrivs närmare i bilagan.

Vi börjar med att analysera hur den arbetsföra befolkningen fördelar sig mellan de grupper vi är mest intresserade av ("inskrivna med insatser", "inskrivna utan insatser", "aktiva" och "inaktiva på arbetsmarknaden") i samtliga grupper av regionala statistikområden.

Analysen skulle bli för omfattande om individegenskaper, arbetsmarknadshistorik, inskrivningshistorik och information om deltagande i insatser jämförs mellan alla de 14 statistikområdesgrupperna. Delar av analysen begränsas därför till att jämföra den grupp som har minst utmaningar¹⁹ (klass 0 som innehåller 2 795 områden) med den

¹⁸ Endast jämförelse av andelen med registrerad funktionsnedsättning kommer från Arbetsförmedlingens egna data.

¹⁹ Som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO som inte har problem.

största av de grupper som har flest utmaningar²⁰ (klass 12 med 76 områden).²¹ Tabell 2 visar hur den arbetsföra befolkningen fördelar sig i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna i klass 0 och klass 12.

Tabell 2: Fördelning av den arbetsföra befolkningen i klass 0 och klass 12 RegSO-områden i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna – andel i procent

Grupper		Klass 0	Klass 12
Inskrivna	Med insatser	6	20
	Utan insatser	0	2
	Övriga	4	10
Icke inskrivna	Aktiva	82	56
	Inaktiva på arbetsmarknaden	5	8
	Övriga	3	4

Not: Övriga inskrivna är "ombytessökande", "inskrivna med förhinder" och "korttidsinskrivna". Övriga icke inskrivna var förhindrade att arbeta.

Övriga områden med socioekonomiska utmaningar (klass 1 – 10) har liknande utmaningar som klass 12 fast i mindre grad. Några av de identifierade statistikområdesgrupperna har dock utmärkande faktorer som inte påverkar arbetsmarknadens funktionssätt i hög utsträckning. Det handlar enligt SCB:s och Boverkets rapport ofta om studentstäder eller områden i centrala delar av större städer som har lika hög andel aktiva som klass 0.²²

3 Beskrivning av de inskrivna utan insatser

Som beskrivits i föregående avsnitt definieras gruppen "inskrivna utan insatser" som personer som varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i minst 18 månader, varken var ombytessökande, hade förhinder eller var korttidsinskrivna och som inte tagit del av insatser under de senaste tolv månaderna. Denna definition har valts för att identifiera en grupp som utifrån längden på inskrivningen bör kunna förväntas ha tagit del av någon insats. Som insats har vi här inkluderat arbetsmarknadspolitiska program och insatser där de vanligaste var Rusta och matcha, subventionerade anställningar samt rehabiliteringsinsatser. Deltagande i ramprogrammen Jobb- och utvecklingsgarantin, Jobbgarantin för ungdomar samt Etableringsprogrammet har inte räknats i sig utan endast i de fall då det förekommit aktiviteter inom

²⁰ Som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO som har minst tre problem, och stora utmaningar i övrigt

²¹ Det finns två andra statistikområdesgrupper med minst tre utmaningar (klass 11 med 30 RegSO-områden och Klass 13 med 18 RegSO-områden), men det är mycket färre personer som bor i dessa områden och deras egenskaper liknar egenskaper i klass 12 så vi väljer, för enkelheten, att jämföra med den större statistikområdesgrupp med minst tre utmaningar.

²² Dessa är RegSO som har utmaningar med anmälda brott (klass 2), RegSO som har utmaningar med svag förankring på arbetsmarknaden (klass 4), RegSO som har utmaningar med svag förankring till arbetsmarknaden och svaga skolresultat eller trångboddhet (klass 7) och RegSO som har utmaningar med anmälda brott och svag förankring till arbetsmarknaden (klass 8).

programmen. Gruppen ”inskrivna utan insatser” motsvarar knappt en procent av den arbetsföra befolkningen och cirka 5 procent av de inskrivna.²³

3.1 Inskrivna utan insatser på nationell nivå

Bland de inskrivna utan insatser var kvinnor, eftergymnasialt utbildade, utrikes födda med kort vistelsetid i Sverige (0–5 år), personer som har småbarn (mellan 0 och 10 år) och personer som är gifta eller sammanboende med gemensamma barn överrepresenterade i relation till inskrivna med insatser (se tabell 1 i tabellbilagan). Inrikes födda, utrikes födda med längre vistelsetid i Sverige (6–10 år), men främst personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga var samtidigt underrepresenterade bland de inskrivna utan insatser.²⁴

Personer som deltagit i etableringsprogrammet mellan 2019 och 2023 var överrepresenterade inom gruppen medan motsatsen gäller för deltagare i Jobb- och utvecklingsgarantin och Jobbgarantin för ungdomar.²⁵

De som under 2023 tillhörde gruppen inskrivna utan insatser hade inte tagit del av insatser de senaste tolv månaderna men det är även relevant i vilken grad de tagit del av insatser innan dess. Tabell 3 visar andelen som var inskrivna tidigare år samt andelen av dessa som tagit del av insatser under året, fördelat på grupperna inskrivna med respektive utan insatser.

Tabell 3: Andel inskrivna på Arbetsförmedlingen någon gång under 2023 som även var inskrivna tidigare år (till vänster) och andel av dessa som tog del av någon insats det året (till höger) fördelat på grupperna ”inskrivna med insatser” och ”inskrivna utan insatser” (i procent).

	År	Inskrivna	Tagit del av insatser
Inskrivna med insatser	2022	91	73
	2021	82	63
	2020	76	52
	2019	68	44
Inskrivna utan insatser	2022	100	0
	2021	80	3
	2020	56	4
	2019	44	5

För gruppen ”inskrivna med insatser” hade 91 procent även varit inskrivna under 2022 och av dessa hade 73 procent tagit del av insatser det året. Samtliga i gruppen ”inskrivna utan insatser” hade även varit inskrivna någon gång under 2022 och

²³ När vi summerar alla arbetssökande som var inskrivna utan insatser under minst en månad under 2023 blir det totalt 37 400 personer. En person som har varit inskriven på Arbetsförmedlingen någon månad under 2023 definieras som inskriven även om personen lämnade myndigheten under året. Det innebär att antalet i gruppen inskrivna överstiger det genomsnittliga antalet inskrivna arbetssökande per månad.

²⁴ Se tabell 1 i tabellbilagan.

²⁵ Se tabell 1 i tabellbilagan.

endast 0,3 procent av dem tog del av någon insats det året. Även för föregående år var andelen i gruppen som tagit del av insatser mycket låg.

Inom alla grupper av inskrivna fanns individer som arbetade i någon utsträckning. För att försöka förstå i vilken grad förvärvsarbete kan förklara att en del inskrivna inte tagit del av insatser delas de "inskrivna utan insatser" upp i grupper beroende på deras löneinkomster. De delas upp i tre grupper: de som var registrerade som deltidssökande eller hade tillfälliga eller tidsbegränsade anställningar ²⁶ (34 procent), de som hade löneinkomster utan att vara registrerade som deltidssökande m.m.²⁷ (28 procent) samt de som inte hade löneinkomster alls under 2023 (38 procent). De som inte hade några löneinkomster var i större utsträckning förgymnasialt utbildade, utrikes födda och hade kortare vistelsetid i Sverige än övriga i gruppen.²⁸ Tabell 20 i Tabellbilagan visar att andelen som deltog i någon insats året innan var mindre än 1 procent oavsett om de hade löneinkomster eller inte. Att ha arbetat kan ha påverkat möjligheten att delta i insatser, men det ser inte ut att vara hela förklaringen till varför en del inskrivna inte tagit del av insatser.

När gruppen inskrivna utan insatser i stället delas upp efter födelseregion och kön framkommer att utrikes födda kvinnor är något överrepresenterade jämfört med andra grupper. Även inrikes födda kvinnor är något överrepresenterade jämfört med inrikes födda män,²⁹ vilket inte kan förklaras av skillnader i förekomst av löneinkomst.³⁰ Ytterligare analys skulle behövas för att förstå orsakerna till att en del inskrivna inte tagit del av insatser.

En närmare beskrivning av vad som utmärker gruppen utrikes födda kvinnor utan insatser finns i avsnitt 5.1.

3.2 Inskrivna utan insatser i olika statistikområdesgrupper

Andelen inskrivna utan insatser som andel av befolkningen i arbetsför ålder var högre i klass 12 RegSO-områden än i klass 0-områden, vilket framkommer av Tabell 2 i avsnitt 2.4. Detta följer dock av att andelen inskrivna totalt sett var högre i klass 12-än i klass 0-områden. Tabell 4 visar andelen av den arbetsföra befolkningen med och utan insatser per RegSO samt andelen utan insatser av de inskrivna. Gruppen

²⁶ Av dessa arbetssökande var endast 57 procent fortfarande inskrivna i december 2023. Det kan förklaras av att det finns en gräns i hur länge en person kan vara deltidssarbetslös, men också att deltidjobb, tillfälliga eller tidsbegränsade anställningar kan ha lett till fasta jobb. Ca 9 av 10 av de som inte var inskrivna i december 2023 hade löneinkomster i december 2023, så de kan ha lämnat Arbetsförmedlingen p.g.a. arbete.

²⁷ Delvis handlar det om inkomster de fått från osubventionerat arbete efter att de lämnat Arbetsförmedlingen. Hälften av dessa arbetssökande var fortfarande inskrivna i december 2023 och av de hade 76 procent löneinkomster i december 2023, så de kan ha lämnat Arbetsförmedlingen p.g.a. arbete. Av de som inte hade löneinkomster i december 2023 deltog ca 30 procent i reguljära studier under hösten, så de kan ha lämnat Arbetsförmedlingen p.g.a. studier.

²⁸ Även i den här gruppen finns personer (4 av 10) som inte var inskrivna i december. Av de var 1 av 5 registrerade i studier under året, så de kan ha lämnat Arbetsförmedlingen p.g.a. studier.

²⁹ Andelen inskrivna utan insatser i relation till samtliga inskrivna i gruppen är något högre för utrikes födda kvinnor (6 procent) än för inrikes födda kvinnor (5 procent), utrikes födda män (4 procent) och inrikes födda män (3 procent).

³⁰ Utrikes födda kvinnor inskrivna utan insatser hade löneinkomster i lägst utsträckning (56 procent), medan inrikes födda kvinnor inskrivna utan insatser i stället hade löneinkomster i högst utsträckning (70 procent). Cirka 60 procent av männen, både inrikes och utrikes födda, hade löneinkomster.

inskrivna utan insatser som andel av samtliga inskrivna var ungefär lika hög i klass 12 (5 procent) som i klass 0 (4 procent). Generellt finns det endast små skillnader i andelarna mellan olika RegSO-klasser, vilket tyder på att områdets klass i sig inte verkar påverka om inskrivna tar del av insatser eller inte.

Tabell 4: Inskrivna med och utan insatser per RegSO-klass, andelar i procent

RegSO Klass	Inskrivna med insatser som andel av den arbetsföra befolkningen	Inskrivna utan insatser som andel av den arbetsföra befolkningen	Inskrivna utan insatser som andel av de inskrivna
Riket	7	1	5
Klass 0	6	0	4
Klass 1	18	1	4
Klass 2	6	1	5
Klass 3	12	1	5
Klass 4	5	0	5
Klass 5	11	1	4
Klass 6	11	1	4
Klass 7	4	0	4
Klass 8	4	1	6
Klass 9	15	1	5
Klass 10	12	1	5
Klass 11	19	1	4
Klass 12	20	2	5
Klass 13	22	2	5

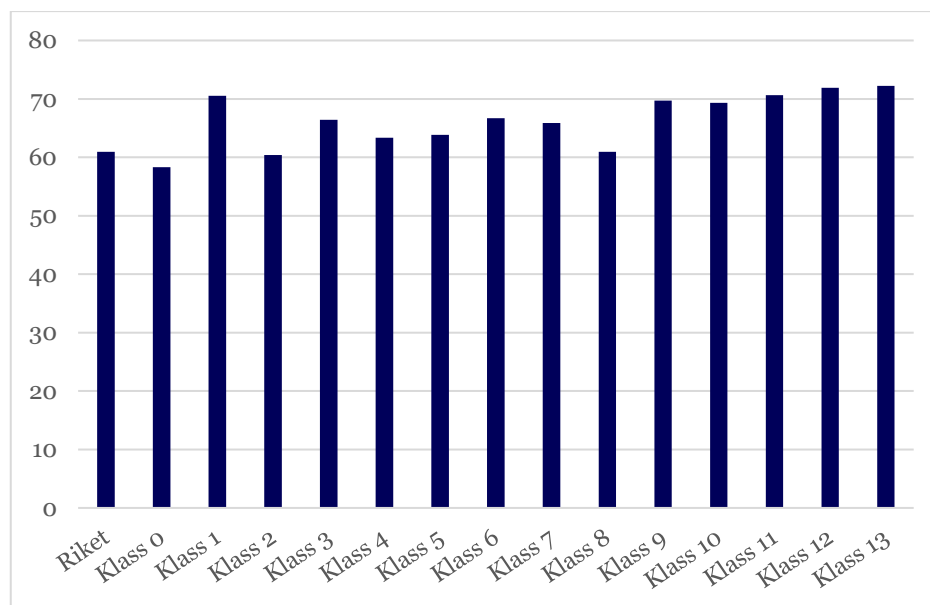
Not: RegSO-klasser beskrivs i bilagan

Arbetsmarknadspolitiska insatser riktas till personer som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. Det är därför viktigt att arbetslösa personer skriver in sig som arbetssökande hos myndigheten. Figur 1 visar i vilken utsträckning individer som varken arbetar eller studerar var inskrivna på Arbetsförmedlingen³¹ i olika statistikområdesgrupper samt i riket som helhet. Gruppen som varken arbetar eller studerar innefattar alla de personer i den arbetsföra befolkningen förutom de aktiva och kan ses som en arbetskraftsreserv.³² Som framkommer i figuren var andelen inskrivna av de som varken arbetar eller studerar drygt 70 procent i RegSO med flest socioekonomiska utmaningar (klass 11, 12, 13) samt RegSO som har problem med bidragsberoende (klass 1). I klass 0, den statistikområdesgrupp som har minst

³¹ Beräkningen avser samtliga grupper av inskrivna (med insatser, utan insatser, ombytessökande, korttidsinskrivna, förhindrade) som andel av de som varken arbetar eller studerar (samtliga grupper exklusive de "aktiva"). Termen *varken arbetar eller studerar* är därmed en förenkling då även inskrivna på Arbetsförmedlingen kan arbeta inom subventionerade anställningar och delta i arbetsmarknadsutbildningar. En helt korrekt term skulle därför vara *de som varken arbetar (med osubventionerat arbete) eller studerar (förutom arbetsmarknadsutbildningar)*. För att förenkla läsningen har vi valt den förstnämnda termen.

³² En helt korrekt term skulle vara *de som varken arbetar (med osubventionerat arbete) eller studerar (förutom arbetsmarknadsutbildningar)*. För att förenkla läsningen har vi valt *de som varken arbetar eller studerar*.

utmaningar, var andelen knappt 60 procent. De som varken arbetade eller studerade i områden med flest socioekonomiska utmaningar var därmed inskrivna på Arbetsförmedlingen i relativt hög utsträckning.

Figur 1: Inskrivna på Arbetsförmedlingen som andel av de som varken arbetar eller studerar fördelat på RegSO-klasser (andel i procent).

För RegSO klass 0 var samma grupper över- och underrepresenterade bland de inskrivna utan insatser som i riket som helhet. Även mönster vad gäller tidigare insatser och löneinkomster liknar den nationella bilden. Eftersom nästan åtta av tio i den arbetsföra befolkningen bor i klass 0-områden är det inte förvånande att bilden är likartad. Inte heller för områden i klass 12 avviker bilden från den nationella. Det innebär även att RegSO klass 0 och 12 liknar varandra i detta avseende. Andelen av de inskrivna utan insatser som hade löneinkomster var nästan lika stor i klass 12 som i klass 0. Se tabell 1, 2 och 14 i tabellbilagan.

Det framkommer också att en högre andel av de inskrivna i klass 12 än i klass 0 deltog i reguljär utbildning (även exklusive SFI), oavsett om de tagit del av insatser eller inte. En annan generell skillnad vi observerar mellan statistikområdesgrupper är att personer som var inskrivna på Arbetsförmedlingen i klass 12 i mindre utsträckning hade en registrerad funktionsnedsättning än personer i klass 0-områden.³³ Detta stämmer väl överens med resultat i Riksrevisionens rapport (RiR 2025:20) om Arbetsförmedlingens stöd till personer med funktionsnedsättning. Där framkom att det i genomsnitt tar längre tid för personer födda utanför Sverige att få en kod för funktionshinder som innebär nedsatt arbetsförmåga jämfört med de födda i Sverige. Kombinationen att vara äldre och född utanför Sverige är förknippad med särskilt långa väntetider för att få funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga registrerad. Arbetsförmedlingen har även i en tidigare återslag

³³ Se tabell 2 och 14 i tabellbilagan.

konstaterat att det tar längre tid att identifiera funktionsnedsättning hos utrikes än hos inrikes födda.³⁴ Detta begränsar den verktygslåda som kan användas för att underlätta etableringen på arbetsmarknaden. Endast personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga har tillgång till insatser som lönebidrag, rehabiliteringstjänster och SIUS-programmet. Samtidigt anställdes arbetssökande i områden med flest socioekonomiska utmaningar med andra subventioner än lönebidrag i större utsträckning än personer som bor i områden med goda socioekonomiska förutsättningar.

4 Beskrivning av de inaktiva på arbetsmarknaden

Som beskrivs i avsnitt 2.2 definieras gruppen ”inaktiva på arbetsmarknaden” som personer som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen och inte heller har arbetat, studerat eller varit förhindrade till detta under 2023. Det innebär att gruppen inte tar del av den statliga arbetsmarknadspolitiken. Samtidigt är det möjligt att de utgör en del av arbetskraften genom att söka jobb³⁵ eller tar del av insatser i kommunal regi utan att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. Detta är dock inte något som går att observera i den data som används i denna rapport. I det här avsnittet kommer vi att jämföra denna grupp med de aktiva och i viss mån med de inskrivna på Arbetsförmedlingen.

4.1 Inaktiva på arbetsmarknaden på nationell nivå

Bland de ”inaktiva på arbetsmarknaden” var andelen som var 50–66 år, förgymnasialt utbildade och utrikes födda (särskilt de med kort vistelsetid i Sverige) högre än bland de ”aktiva”. Samtidigt var andelen yngre, eftergymnasialt utbildade och inrikes födda lägre.

När de ”inaktiva på arbetsmarknaden” i stället jämförs med de inskrivna framkommer det att unga 16–18 år och de som var 50–66 år oftare är inaktiva på arbetsmarknaden i stället för att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. De inaktiva på arbetsmarknaden har dessutom haft löneinkomster och varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i lägre utsträckning tidigare år än de som var inskrivna år 2023, vilket indikerar en viss persistens i inaktiviteten på arbetsmarknaden. Se Tabell 1 i tabellbilagan avseende detta och föregående stycke.

³⁴ Arbetsförmedlingen (2024c)

³⁵ Enligt SCB:s [”Arbetslös – inte samma sak hos SCB och Arbetsförmedlingen”](#) var det i stor utsträckning olika personer som var arbetslösa enligt SCB:s och Arbetsförmedlingens sätt att räkna år 2016.

Tabell 5: Inaktiva på arbetsmarknaden per kön och födelseregion (andel i procent)

	Utrikes födda kvinnor	Inrikes födda kvinnor	Utrikes födda män	Inrikes födda män
Antal (tusental)	74,2	102,0	61,8	111,5
Andel av de i arbetsför ålder	9	4	7	4
Andel av de som varken arbetade eller studerade	25	27	23	27
Andel 19–29 år	15	9	13	12
Andel 30–49 år	43	25	44	25
Andel 50–66 år	41	63	41	60
Förgymnasialt utbildade	20	16	19	22
Gymnasialt utbildade	22	49	26	48
Eftergymnasialt utbildade	33	32	31	28
Födda i Europa ej Sverige	38	0	45	0
Född utanför Europa	62	0	55	0
Andel 0–5 år vistelsetid	34	0	26	0
Andel 6–10 år vistelsetid	20	0	23	0
Andel som har barn 0–10 år	45	19	20	9
Andel gifta & sambo m/barn	64	58	50	48
Fått löneinkomst år 19–23	62	66	73	64
Familjens gen. disp. inkomst*	352,6	680,6	236,9	580,7
Familjens gen. ek. bistånd*	109,8	100,6	110,0	94,8
Ek. bistånd 2023	13	8	11	9
Ek. bistånd år 19-23	57	18	60	21
Inskriven år 2022	9	7	10	8
Inskriven år 2021	14	11	16	13
Inskriven år 2020	16	13	17	15
Inskriven år 2019	16	13	17	14

Fotnot: Den genomsnittliga löneinkomsten, familjens genomsnittliga disponibelinkomst (gen. disp. inkomst) och familjens genomsnittliga ekonomiskt bistånd (Familjens gen. ek. bistånd) är ett genomsnitt endast bland de som har inkomst/bistånd. * Ersättningar i 1000-tals kronor. Ek. bistånd år 19–23 avser andelen som fått ekonomiskt bistånd något av dessa år. Samma sak gäller för fått löneinkomst år 19–23.

För att få en bättre bild av gruppen “inaktiva på arbetsmarknaden” gör vi en separat analys för kvinnor och män samt inrikes och utrikes födda. Sett till antalet i denna grupp är inrikes födda män störst medan utrikes födda män är minst. I relation till gruppernas storlek är det emellertid vanligare för utrikes födda kvinnor och män att vara “inaktiva på arbetsmarknaden”. Inrikes födda i denna grupp är i genomsnitt äldre och har högre genomsnittlig disponibel familjeinkomst (speciellt inrikes födda kvinnor) jämfört med utrikes födda. De genomsnittliga nivåerna på mottagande av ekonomiskt bistånd är ungefär lika mellan inrikes och utrikes födda. Det är dock en

större andel av de senare som erhållit ekonomiskt bistånd. Utrikes födda har också varit inskrivna tidigare år i något större utsträckning.

Av inrikes födda, både bland män och kvinnor, är det 27 procent av de som varken arbetar eller studerar som är inaktiva på arbetsmarknaden. Bland utrikes födda kvinnor och män är motsvarande andelar 25 respektive 23 procent (se Tabell 5). Utrikes födda som inte arbetar eller studerar skriver således in sig på Arbetsförmedlingen i högre utsträckning och är inaktiva på arbetsmarknad i lägre utsträckning än inrikes födda som inte arbetar eller studerar.

4.2 Inaktiva på arbetsmarknaden i olika statistikområdesgrupper

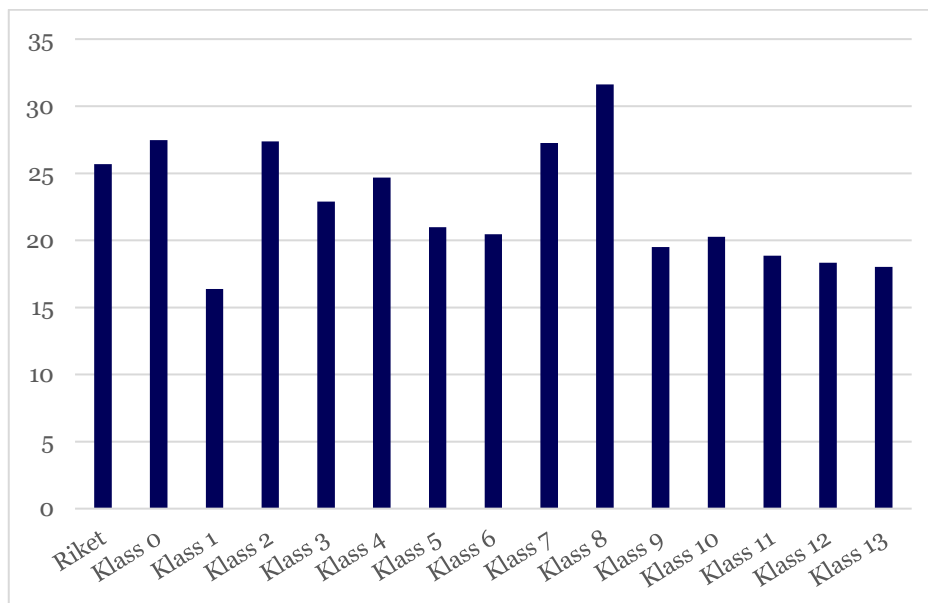
Som framkommer av Tabell 2 i avsnitt 2.4 var en större andel av befolkningen i arbetsför ålder ”inaktiva på arbetsmarknaden” i RegSO klass 12 än klass 0. Detta är en följd av den högre arbetslösheten och den lägre andelen sysselsatta i klass 12. Figur 2 visar de ”inaktiva på arbetsmarknaden” som andel av de som varken arbetar eller studerar. Av figuren framkommer att andelen är lägst i områden med fler utmaningar (klass 11,12 och 13) samt RegSO som har bidragsberoende som utmärkande faktor (klass 1). Detta är en spegling av det vi såg ovan, att andelen inskrivna på Arbetsförmedlingen är högre i statistikområdesgrupper med flest utmaningar. Det visar också att andelen som är inaktiva av de som varken arbetar eller studerar är mindre i områden med flest socioekonomiska utmaningar än i områden med minst utmaningar. Detta kan hänga samman med den högre andelen utrikes födda i dessa områden, en grupp som vi ovan såg hade lägre benägenhet³⁶ att vara ”inaktiva på arbetsmarknaden”.

Det finns stora likheter vad gäller de grupper som är relativt sett vanligare bland ”inaktiva på arbetsmarknaden” i klass 0 och 12 jämfört med riket som helhet. Som vi såg ovan handlade det om personer 50–66 år, förgymnasialt utbildade samt utrikes födda. I klass 12 är det dock även vanligare att kvinnor ingår i gruppen, vilket inte gäller för klass 0 och riket som helhet.

En sak som skiljer de ”inaktiva på arbetsmarknaden” i klass 0 från klass 12 är den disponibla familjeinkomsten som var mer än dubbelt så hög i klass 0 som i klass 12. Den var också högre för inaktiva än för inskrivna på Arbetsförmedlingen i klass 0, medan motsatt gällde i klass 12. Den relativt sett högre disponibla familjeinkomsten för inaktiva i klass 0 skulle kunna innebära att motivationen att aktivt söka jobb för dessa individer är lägre än för inaktiva i klass 12 och att det kan finnas en grad av frivillighet bland de inaktiva i klass 0. Det var också en större andel av de inaktiva som hade varit inskrivna på Arbetsförmedlingen tidigare år i klass 12 jämfört med klass 0. I både klass 0 och 12 hade ungefär en av tre av de ”inaktiva på arbetsmarknaden” haft någon löneinkomst år 2022 vilket innebär att en betydande del av gruppen inte skulle klassats som ”inaktiva på arbetsmarknaden” året innan. En något högre andel i gruppen hade någon löneinkomst något av åren 2019–2022 i

³⁶ Beräknat som ”inaktiva på arbetsmarknaden” som andel av de som *varken arbetar eller studerar*.

klass 0 än i klass 12. Se tabell 2 och tabell 14 i tabellbilagan avseende detta och föregående stycke.

Figur 2: Andelen "inaktiva på arbetsmarknaden" av de som varken arbetar eller studerar fördelat på RegSO-klasser (andel i procent).

5 Fördjupning med fokus på utrikes födda kvinnor och ungdomar

5.1 Utrikes födda kvinnor

Regeringen prioriterar arbetet med att öka sysselsättningsgraden bland utrikes födda kvinnor. Detta bedöms vara ett viktigt steg mot såväl minskat utanförskap som att ge alla kvinnor och män samma möjligheter och villkor i fråga om egen försörjning som leder till ökad ekonomisk jämställdhet. På uppdrag av regeringen har Arbetsförmedlingen tillsammans med flera myndigheter tagit fram och implementerat en plan för att stärka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.³⁷ Därför görs en deskriptiv statistisk analys separat för utrikes födda kvinnor.

Precis som för hela gruppen var den största skillnaden mellan utrikes födda kvinnor i klass 12 och klass 0 arbetslösheten. Cirka 68 procent av de utrikes födda kvinnorna i klass 0 arbetade eller studerade jämfört med 47 procent av de utrikes födda kvinnorna i klass 12. Men av de som varken arbetar eller studerar var en högre andel inskrivna i klass 12 (73 procent) än i klass 0 (65 procent). Dessutom hade en högre

³⁷ A2023/00923 Uppdrag att implementera en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.

andel av de inskrivna utrikes födda kvinnorna insatser i klass 12 (66 procent) än i klass 0 (57 procent).

Tabell 6: Fördelning av utrikes födda kvinnor i klass 0 och klass 12 RegSO-områden i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna – andel i procent

Grupper		Klass 0	Klass 12
Inskrivna	Med insatser	12	26
	Utan insatser	1	2
	Övriga	7	10
Icke inskrivna	Aktiva	68	48
	Inaktiva på arbetsmarknaden	9	10
	Övriga	3	4

Not: Övriga inskrivna är "ombytessökande", "inskrivna med förhinder" och "korttidsinskrivna". Övriga icke inskrivna var förhindrade att arbeta.

Inskrivna utrikes födda kvinnor utan insatser i klass 12 hade lägre utbildningsnivå och var födda utanför Europa i högre utsträckning än de i klass 0. De hade något lägre löneinkomst och lägre disponibel familjeinkomst. År 2023 arbetade de i lägre utsträckning och hade ekonomiskt bistånd i högre utsträckning än de i klass 0, vilket även gällde tidigare år. Andelen som hade varit inskrivna tidigare år var något högre i klass 12 än i klass 0 områden.

Utrikes födda kvinnor som var inaktiva på arbetsmarknaden i klass 12 hade lägre utbildningsnivå, var födda utanför Europa i högre utsträckning, hade lägre disponibel familjeinkomst samt hade haft lägre löneinkomst och i lägre utsträckning än i klass 0.

5.2 Unga 16–29 år

Regeringen prioriterar även att öka möjligheterna till arbete för ungdomar i kommuner med hög arbetslöshet.³⁸ Analysen kompletteras därför med en separat deskriptiv beskrivning av unga 16–29 år.

Även för unga (16–29 år) var arbetslösheten den största skillnaden mellan de som bor i klass 12 och klass 0. Cirka 84 procent av de unga i klass 0 arbetade eller studerade jämfört med 69 procent av de unga i klass 12. Men av de som varken arbetade eller studerade var en högre andel inskrivna i klass 12 (78 procent) än i klass 0 (73 procent).

De unga inskrivna utan insatser i klass 12 hade något lägre utbildningsnivå, var födda utanför Europa i högre utsträckning och hade registrerad funktionsnedsättning i lägre utsträckning än de i klass 0. Samtidigt deltog de i reguljär utbildning i högre

³⁸ Till exempel här: [250 miljoner till sommarjobb och jobb för unga - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/press/2023/05/250-miljoner-till-sommarjobb-och-jobb-for-unga/)

utsträckning, hade något högre löneinkomst, men lägre disponibel familjeinkomst än de i klass 0. Andelen av de inskrivna som hade tagit del av insatser tidigare år var något högre i klass 12 än i klass 0.

Tabell 7: Fördelning av unga 16–29 år i klass 0 och klass 12 RegSO-områden i olika grupper av inskrivna och icke inskrivna – andel i procent

Grupper		Klass 0	Klass 12
Inskrivna	Med insatser	4	11
	Utan insatser	0	1
	Övriga	7	12
Icke inskrivna	Aktiva	84	69
	Inaktiva på arbetsmarknaden	3	5
	Övriga	2	2

Not: Övriga inskrivna är "ombytessökande", "inskrivna med förhinder" och "korttidsinskrivna". Övriga icke inskrivna var förhindrade att arbeta.

Unga som var inaktiva på arbetsmarknaden i klass 12 hade lägre utbildningsnivå, var födda utanför Europa i mycket högre utsträckning, hade haft något lägre löneinkomster och mycket lägre disponibel familjeinkomst än i klass 0. En högre andel hade varit inskrivna tidigare år i klass 12 än i klass 0.

Unga har generellt en högre andel aktiva och en lägre andel inaktiva än den arbetsföra befolkningen som helhet, men mindre så i områden med flest utmaningar.

6 Arbetsförmedlingens arbete i egen och samverkad regi

Arbetsförmedlingens övergripande och långsiktiga uppdrag är att effektivt sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft och prioritera de som befinner sig långt från arbetsmarknaden. I bedömningen av stöd utgår myndigheten från individens behov av olika stöd och insatser, oavsett var den arbetssökande bor.

Arbetsförmedlingen har identifierat fyra grupper av arbetssökande som har svagare konkurrensförmåga på arbetsmarknaden än övriga och i genomsnitt löper större risk att fastna i längre tider av arbetslöshet. I de grupperna ingår bland annat personer födda utanför Europa och personer som saknar gymnasieutbildning.³⁹ Många av de som bor i socioekonomiskt utsatta områden tillhör också någon av dessa grupper. Ett av Arbetsförmedlingens övergripande uppdrag är att prioritera personer som

³⁹ Grupper som bedöms ha svag konkurrensförmåga är utomeuropeiskt födda, personer med kort utbildning, arbetslösa som är äldre än 55 år samt personer med funktionsnedsättningar som medför nedsatt arbetsförmåga.

befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden. Det innebär att om Arbetsförmedlingen prioriterar att förstärka stödet till grupper med svag konkurrensförmåga hjälper det också i hög grad samtidigt individer som är bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar.

Som lyftes i den första delredovisningen⁴⁰, har myndighetens analys visat på ett sämre arbetsmarknadsutfall för arbetslösa som är bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar jämfört med arbetslösa som är bosatta i områden med goda socioekonomiska förutsättningar. Den största delen av skillnaden förklaras av skillnader i sammansättningen; arbetslösa som har sämre förutsättningar att hitta ett jobb tenderar också att vara bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar.

Arbetsförmedlingens utgångspunkt är att utmaningar i socioekonomiskt utsatta områden behöver lösas i samverkan mellan olika parter som kommuner, regioner, arbetsgivare och civilsamhället. Från Arbetsförmedlingens sida behöver det stöd som myndigheten ger i egen, samverkad och upphandlad regi kontinuerligt utvärderas och utvecklas för att säkerställa att åtgärderna kortar tiden i arbetslöshet.

Inom ramen för arbetet med denna rapport har Arbetsförmedlingen inventerat sitt eget utvecklingsarbete, fört en dialog med samt tagit del av kommuners arbete och projekt i samverkan som i hög grad riktas till arbetssökande med svag konkurrensförmåga.

I ett avslutande avsnitt sammanfattas lärdomarna från informationsinsamlingen och hur det kan tas vidare.

6.1 Arbetsförmedlingens arbete i egen regi

Arbetsförmedlingen har fortsatt att utveckla arbetet i egen regi för att stärka stödet till arbetssökande som bedöms ha stora stödbehov.

- Arbetsförmedlingen har fortsatt att bygga ut arbetssättet inom sammanhållet matchningsstöd som riktar sig till långtidsarbetslösa med fokus på de som varit arbetslösa längre än 24 månader och som tillhör grupper med svag konkurrensförmåga. Stödet ges i egen regi och utgår från evidensbaserade metoder, fördjupade kartläggningar och aktivt arbetsgivararbete. Sedan det introducerades i mars 2024 har cirka 18 800 personer påbörjat stödet och cirka 2 800 har gått till arbete samt 571 till studier.⁴¹ För att få kunskap om effekterna av matchningsstödet genomför myndigheten en effektutvärdering av insatsen, där svar kan väntas 2027.
- Arbetsförmedlingen har fortsatt arbetet med att identifiera funktionsnedsättningar hos utrikes födda, som är underrepresenterade i registreringen, och genomför en översyn av hur myndigheten kan stärka sin förmåga att identifiera funktionsnedsättning som påverkar arbetsförmågan

⁴⁰ Af-2024/0114 2348 Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap.

⁴¹ Arbetsförmedlingens statistik, hämtat i januari 2026.

även hos denna grupp. Arbetet tar stöd av erfarenheter från projektet Hälsofrämjande etablering, som visade att målgruppen ofta har komplexa behov.

- SIUS-programmet riktar sig till personer som har en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga och som bedöms ha förutsättningar för anställning om personen får stöd vid introduktion på arbetsplatsen. Arbetsförmedlingen har under 2025 förstärkt arbete med SIUS-programmet med cirka 140 arbetsförmedlare, och deltagandet i programmet har ökat med cirka 1 000 personer per månad. I december 2025 fanns cirka 17 700 pågående beslut, varav 23 procent avsåg utrikes födda arbetssökande.⁴²
- Arbetsförmedlingen har sedan 2022 arbetat med en förstärkt process för inskrivning av ungdomar på Arbetsförmedlingen i syfte att motverka långtidsarbetslöshet. Processen syftar till att tidigt identifiera och erbjuda relevant stöd till ungdomar som tillhör en eller flera av följande grupper: ungdomar som saknar fullständig gymnasieutbildning, ungdomar som har funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga samt ungdomar som inte bedöms kunna matchas mot arbete, exempelvis på grund av ohälsa eller avsaknad av arbetslivserfarenhet. Särskilda arbetsförmedlare med kompetens för arbete med ungdomar möter dessa i distans- eller fysiska möten.
- Arbetsförmedlingen fortsätter att vara en viktig aktör i arbete med att utveckla arbetsmarknadspolitiska insatser genom projekt inom det nationella programmet för Europeiska socialfonden+ (ESF+). Under 2024 har Arbetsförmedlingen varit projektägare för totalt tio projekt, inklusive fyra förstudier. Målgrupperna i projekten är oftast de som myndigheten bedömer har svag konkurrensförmåga och därmed löper en högre risk att drabbas av långtidsarbetslöshet.⁴³ Erfarenheter från projekten omhändertas i myndighetens ordinarie arbete. Exempel på sådan implementering är samverkan med skolor och kommuner enligt Samstartsmodellen i syfte att underlätta övergången från skola till arbetsliv för unga med funktionsnedsättning.
- Genom att vidareutveckla de arbetssätt som riktar sig till arbetsgivare skapar Arbetsförmedlingen fler ingångar till arbetsmarknaden för personer som riskerar att fastna i eller redan befinner sig i långtidsarbetslöshet. Det handlar särskilt om arbetsgivare som redan anställer, eller vill anställa, personer med svag konkurrensförmåga, till exempel utrikesfödda, personer med kort utbildning eller arbetssökande som varit utan arbete länge. Dessa arbetsgivare är ofta öppna för att rekrytera bredare, antingen för att de vill

⁴² Arbetsförmedlingens statistik, hämtat i januari 2026.

⁴³ Af-2025/0003 1411 Nationellt program för Europeiska socialfonden+ 2021–2027. Återrapport enligt regleringsbrev 2024.

bidra till inkludering och samhällsnytta eller för att rekryteringsbehoven kräver att de vidgar sin syn på kompetens.

Under 2025 och 2026 förstärks det lokala, nära och proaktiva arbetsgivararbetet. Genom att identifiera arbetsgivare med behov och potential att rekrytera bredare kan Arbetsförmedlingen erbjuda mer träffsäkert stöd – exempelvis genom riktade samarbeten och fördjupad service. Arbetssättet bygger på lokalkännedom och nära samarbete med andra aktörer och gör det möjligt att erbjuda lösningar som jobbspår, praktik och arbetsträning, SIUS-stöd, hjälpmedel, subventionerade anställningar samt kontakter kring utbildningsinsatser och kommunala samarbeten.

6.2 Arbetsförmedlingens arbete i samverkan

Arbetsförmedlingen har fortsatt att utveckla arbetet i samverkan för att stärka stödet till arbetssökande som bedöms ha stora stödbehov.

- Arbetsförmedlingen har tillsammans med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Migrationsverket samt Länsstyrelsen fortsatt arbetet med utveckling av den strategiska samverkan som syftar till att förbättra asylsökandes och nyanländas mottagande och etablering i arbets- och samhällslivet. Detta arbete görs inom Samverkansdelegationen som är parternas gemensamma forum för informationsutbyte, analys, omvärldsbevakning och framtidsutblick samt planering och genomförande av gemensamma aktiviteter och formulering av underlag för gemensamma ställningstaganden.

Arbetsförmedlingen har samordnat en arbetsgrupp som arbetar med frågor kopplade till de olika aktörernas uppdrag om insatser för vuxna asylsökande och nyanlända som syftar till orientering och kunskap samt etablering i samhället och arbetslivet. Arbetsgruppen agerar stödjande i genomförandet av aktörernas uppdrag, verkar för en röd tråd i insatserna samt underlättar för operativ samverkan på regional och lokal nivå.

Arbetsförmedlingen har också varit verksam i en arbetsgrupp som bereder och samordnar arbetet med anvisning av nyanlända till kommun efter uppehållstillstånd och har bidragit i arbetet med utveckling av den statistiska modellen som används för bosättning av nyanlända i kommuner.

- Arbetsförmedlingen fortsätter utveckla samverkansstrukturen för lokal samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommuner som tidigare har tagits fram i samarbete med Sveriges Kommuner och Regioner och Delegationen för unga och nyanlända till arbete. Arbeta med de lokala överenskommelserna ska bland annat innehålla en kartläggning av målgrupperna och målgruppernas behov och förutsättningar samt en analys av vilken arbetskraft och kompetens som efterfrågas lokalt inom den aktuella arbetsmarknadsregionen. Arbetsförmedlingen har under senare år utvecklat flera stöd som kompletterar handledningen till överenskommelser för att

stärka samverkan med kommuner, bland annat stödmaterial för samverkan om nyanländas etablering och arbete med lokala jobbspår.

Myndigheten har även tagit fram ett webbverktyg för gemensam utvärdering och utveckling av samverkan mellan myndigheten och kommuner.

Arbetsförmedlingen har samlat material som är relaterat till utveckling av lokal samverkan inklusive lärande exempel på överenskommelser och resultat av uppföljning av Arbetsförmedlingens överenskommelser med kommuner på sin externa webbplats / För kommuner.

- I arbete med regional utveckling kan myndigheten se att utanförskap i vissa kommunala områden har en koppling till bredare regionala kompetensförsörjningsfrågor. Regionerna har en viktig samordnande funktion i sina län och arbetar redan i dag med strategier för kompetensförsörjning och hållbar utveckling, vilket inkluderar etablering och integration. Arbetsförmedlingen har etablerad samverkan med regioner på vissa håll men det kan finnas ett behov av en mer strukturerad och enhetlig modell för sådan samverkan över landet.⁴⁴ Detta skulle komplettera samverkan med kommuner och civilsamhälle och skapa bättre förutsättningar för långsiktiga insatser i socioekonomiskt utsatta områden.
- I dialog med SKR utvecklar Arbetsförmedlingen verktyg för att möjliggöra informationsutbyte mellan myndigheten och komvux enligt lag⁴⁵ och förordningsändringar⁴⁶ som träder i kraft 1 mars 2026. Denna utveckling syftar till att effektivisera samverkan mellan myndigheten och kommunerna så att flera arbetssökande med utbildningsbehov påbörjar studier inom komvux.
- Arbetsförmedlingen fortsätter utveckla samverkan med idéburen sektor. Målet är att genom samverkan bidra till att arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden får del av stöd utifrån behov i hela landet för att fler ska övergå i arbete eller studier. Arbetsförmedlingen och arbetsgivarorganisationen Fremia har förnyat den överenskommelse som syftar till att underlätta och samordna samverkan mellan deltagande aktörer i april 2025.⁴⁷

Civilsamhället bidrar till integration i områden med socioekonomiska utmaningar bland annat genom att främja skolgång och anställningsmöjligheter med stöd av olika aktiviteter och initiativ. Sådana aktiviteter inkluderar exempelvis läxhjälp för barn och vuxna, språkkaféer och olika insatser för att främja utbildning och arbete, såsom stöd i CV-skrivande, hjälp i anskaffandet av praktikplatser, stöd via mentorsprogram

⁴⁴ Af-2024/00311230 Redovisa genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Delrapport

⁴⁵ 1a §, lagen (2000:625) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

⁴⁶ 17b § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

⁴⁷ Af-2022/0040 1199 Gemensamma utgångspunkter för nationell samverkan mellan Arbetsförmedlingen och idéburen sektor inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken.

och nätverk. Civilsamhällets organisationer erbjuder även stöd i kontakter med myndigheter, olika aktiviteter inom fritid och samarbetar också med skolor, bibliotek, vårdcentraler och bostadsbolag.⁴⁸

- På uppdrag av regeringen har Arbetsförmedlingen tillsammans med flera myndigheter tagit fram och implementerat en plan för att stärka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden.⁴⁹ Arbetet omfattar myndighetsgemensamma och myndighetsspecifika insatser inom bemötande, tillgång och kommunikation. Ett dialogverktyg (Jobba i Sverige) har tagits fram för att nå ut till utrikesfödda kvinnor som inte är inskrivna på Arbetsförmedlingen och som har begränsade myndighetskontakter.

6.3 Kommunernas arbete med att minska och motverka segregation

Arbetsförmedlingen har inom ramen för detta arbete fört en dialog med SKR:s medlemsnätverk mot segregation. I nätverket ingår kommuner och regioner som har ett aktivt arbete för att minska och motverka segregation. Genom nätverket har myndigheten fått möjlighet att träffa representanter från flera kommuner⁵⁰ och ta del av exempel på deras arbete med strukturella åtgärder och med riktade insatser i områden med socioekonomiska utmaningar. Några exempel på riktade insatser inom området arbete och sysselsättning är uppsökande arbete, nära samarbete med civilsamhället och familjecentraler, projekt som riktar sig till utrikes födda kvinnor med kort utbildningsbakgrund och som står en bit från arbetsmarknaden, rekryterings- och matchningsträffar med flera.

7 Slutsatser och möjliga vägar framåt

7.1 Små regionala skillnader i gruppen inskrivna utan insatser

Fem procent av de inskrivna (motsvarande en procent av befolkningen i arbetsför ålder) hade under 2023 varit inskrivna på Arbetsförmedlingen i minst 18 månader utan att ha tagit del av någon insats under de senaste tolv månaderna. Det var vanligare att kvinnor, eftergymnasialt utbildade, utrikes födda med kort vistelsetid i Sverige samt personer med små barn tillhörde de inskrivna utan insatser. De inskrivna utan insatser hade även i mycket liten utsträckning tagit del av insatser under föregående år oavsett födelseregion, kön eller om de haft löneinkomster.

De inskrivna utan insatser utgör en heterogen grupp. Cirka sex av tio hade löneinkomster under 2023. De som inte hade några löneinkomster var i större

⁴⁸ Delmi (2023)

⁴⁹ Arbetsförmedlingen (2023)

⁵⁰ [Minskad segregation - Järfälla kommun](#), [Uppföljning av handlingsplaner för Gottsundaområdet och Gränbyområdet - Uppsala kommun](#), [Utredningar och rapporter om social hållbarhet - Stockholms stad](#), [Fokus Järva - Stockholms stad](#), [Framtidsstaden - Linköpings kommun](#).

utsträckning förgymnasialt utbildade, utrikes födda och hade kortare vistelsetid i Sverige än de som hade löneinkomster. Arbetet kan ha påverkat behovet av och möjligheten att delta i insatser. Samtidigt var kvinnor något överrepresenterade bland inskrivna utan insatser jämfört med män vilket inte kan förklaras av att de arbetat i högre utsträckning. Ytterligare analys skulle behövas för att förstå orsakerna till att en del inskrivna inte tar del av eller tidigare har tagit del av insatser.

De inskrivna utan insatser hade liknande karaktäristika i hela riket och i områden med minst eller flest socioekonomiska utmaningar. Andelen av de inskrivna som inte tagit del av insatser de senaste tolv månaderna var ungefär densamma oavsett vilken regional indelning som studerades. Samtidigt var andelen inskrivna något högre i statistikområdesgrupper med flest socioekonomiska utmaningar. En slutsats av detta är att boende i områden där fler har en svagare arbetsmarknadsetablering är inskrivna på Arbetsförmedlingen i relativt hög grad. Men den högre arbetslösheten indikerar att behovet av insatser för arbetslösa i områden med flest socioekonomiska utmaningar är större än i övriga områden.

7.2 Familjeinkomsten högre för inaktiva i områden med få socioekonomiska utmaningar

Fem procent av befolkningen i arbetsför ålder var inaktiva på arbetsmarknaden. Notera att en del av de inaktiva på arbetsmarknaden kan utgöra en del av arbetskraften genom att söka jobb eller ta del av insatser i kommunal regi utan att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen. Detta går dock inte att observera i den data som används i denna rapport då det inte finns sammanställda data över deltagande i arbetsmarknadspolitiska insatser i kommunal regi.

För gruppen framkommer större skillnader mellan de olika statistikområdesgrupperna. Gemensamt är dock att de inaktiva oftare är 50–66 år, förgymnasialt utbildade och utrikes födda med kort vistelsetid än de som aktiva. I klass 12 är det vanligare att kvinnor är inaktiva jämfört med i andra områdesgrupper. Resultaten visar även att högre inkomster i familjen skapar större utrymme att frivilligt stå utanför arbetsmarknaden i områden med mindre socioekonomiska utmaningar än i övriga områden.

7.3 Högre andel inskrivna eller i studier i områden med flest socioekonomiska utmaningar

Arbetslösheten är högre i de RegSO som har flest socioekonomiska utmaningar. Av rapporten framkommer att det inte automatiskt innebär att befolkningen i arbetsför ålder i dessa områden inte tar del av Arbetsförmedlingens insatser. Andelen som är inskrivna på Arbetsförmedlingen av de i arbetsför ålder som varken arbetar eller studerar är högre i områden med flest socioekonomiska utmaningar än i klass 0 områden. Detta ligger väl i linje med bland annat Finanspolitiska rådet (2024) som lyfter fram det höga arbetskraftsdeltagandet i Sverige bland grupper med svagare förankring på arbetsmarknaden. De drar även slutsatsen att bristande ekonomiska

incitament inom arbetslöshetsförsäkringen och det ekonomiska biståndet inte bedöms förklara arbetslösheten i någon högre utsträckning.

Klass 12-områden utmärks även av den höga andelen som deltar i reguljär utbildning, även exklusive SFI. Andelen är högre i samtliga grupper i klass 12 än i klass 0-områden vilket delvis skulle kunna ha att göra med att andelen yngre personer är större.⁵¹ Personer i områden med fler socioekonomiska utmaningar tycks därmed i relativt hög grad vidta åtgärder för att närma sig arbetsmarknaden genom att vara inskrivna på Arbetsförmedlingen eller genom att studera, snarare än att vara inaktiva på arbetsmarknaden.

7.4 Stödet ska utgå från den arbetsmarknadspolitiska bedömningen

Resultaten om att de som inte arbetar eller studerar är inskrivna och tar del av insatser i högre utsträckning i socioekonomiska områden med fler utmaningar stämmer väl överens med delrapportens slutsats. Delrapporten kom fram till att om stöd och insatser riktas till individer som har en svag konkurrensförmåga på arbetsmarknaden kommer stödet i hög utsträckning också att riktas till arbetslösa som är bosatta i områden med socioekonomiska utmaningar.

Arbetsförmedlingens övergripande slutsats är därför att stöd och insatser inom den statliga arbetsmarknadspolitiken även fortsättningsvis bör riktas mot individer utifrån deras individuella behov och förutsättningar, oavsett var de bor.

7.5 Åtgärder för bättre integration och minskat utanförskap

För att möta de utmaningar som identifierats i rapporten så arbetar Arbetsförmedlingen löpande med insatser för att förbättra integrationen och minska utanförskapet. Nedanstående pågående arbeten bedöms vara särskilt centrala för detta syfte:

- Fortsätta utvärdera och vid behov utveckla insatser som riktas till grupper med svag konkurrensförmåga. Analysera behov av och förutsättningar för en tidig förmedlingstjänst för ungdomar med kort utbildning som syftar till att komplettera myndighetens utbud av insatser till målgruppen.
- Fortsätta utveckla arbetsgivararbetet med fokus på breddad rekrytering för att underlätta inträde på arbetsmarknaden för personer som tillhör grupper med svag konkurrensförmåga.
- Stärka strategisk samverkan inom mottagande och etablering av nyanlända flyktingar och skyddsbehövande genom arbete inom Samverkansdelegationen.

⁵¹ Se tabell 2 och tabell 14 i tabellbilagan.

- Stärka lokal samverkan med kommuner genom fortsatt arbete enligt den generiska samverkansmodellen samt genom informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och komvux.
- Arbeta vidare med en strukturerad och enhetlig modell för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och regioner i hela landet.
- Fortsätta utveckla samverkan med civilsamhället för att öka stödet till arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden.
- Ta vara på kommunernas och civilsamhällets erfarenheter och lärdomar av arbete inom områden med socioekonomiska utmaningar i samverkan.

Referenser

Andersson, G., A. Monti & M. Kolk (2023), Vem bor här? En ESO-rapport om gamla och nya folkräkningar. ESO-rapport 2023:2.

Arbetsförmedlingen (2022), Gemensamma utgångspunkter för nationell samverkan mellan Arbetsförmedlingen och idéburen sektor inom ramen för den statliga arbetsmarknadspolitiken. Diarienummer: Af-2022/0040 1199.

Arbetsförmedlingen (2023), Uppdrag att implementera en myndighetsgemensam plan för att öka utrikes födda kvinnors inträde på arbetsmarknaden. Diarienummer: Af-2023/00923.

Arbetsförmedlingen (2024a), Redovisa genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Delrapport. Diarienummer: Af-2024/00311230.

Arbetsförmedlingen (2024b), Effektivare arbete för integration och minskat utanförskap – Delrapport Återrapport enligt regleringsbrevet 2024. Diarienummer: Af-2024/0114 2348.

Arbetsförmedlingen (2024c) Identifiering och bedömning av arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, Återrapport år 2024. Diarienummer: Af-2024/0070 9698.

Arbetsförmedlingen (2025), Nationellt program för Europiska socialfonden+ 2021–2027. Återrapport enligt regleringsbrev 2024. Diarienummer: Af-2025/0003 1411.

Delmi (2023), Civilsamhällets bidrag till integration i bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Delmi Policy Brief 2023:12.

Riksrevisionen (2025) “Arbetsförmedlingens stöd till personer med funktionsnedsättning”, RiR 2025:20.

“Svensk finanspolitik” - Finanspolitiska rådets rapport 2024, ISBN 978-91-985545-6-4.

SCB och Boverket (2024). Fördjupad analys om utanförskap. Slutrapport regeringsuppdrag 2024:2

Bilaga: Indelning av statistikområdesgrupper (s.k. "klasser")

I SCB och Boverkets återrapport (SCB 2024)⁵² har regionala statistikområden delats in i 14 olika klasser. Indelningen baseras på i vilken utsträckning ett område bedöms ha en problematisk situation med avseende på sex olika indikatorer: bidragsberoende, brott, lågt valdeltagande, svag förankring på arbetsmarknaden, svaga skolresultat och trångboddhet. Utifrån var och en av dessa indikatorer delas områden upp i percentiler, och de områden som utgör de fem procent som har det "sämsta" värdet på indikatorerna definieras som områden där det finns särskilt stora utmaningar. Indelningen i klasser görs därefter utifrån hur många (och i vissa fall vilka kombinationer) av indikatorerna som visar att det finns särskilt stora utmaningar.

I omkring 84 procent av alla RegSO:n i Sverige bedöms det inte finnas några särskilt stora utmaningar medan det i cirka 16 procent av alla RegSO:n bedöms finnas särskilt stora utmaningar med avseende på minst en av indikatorerna. I 179 RegSO:n motsvarande cirka 5 procent bedöms det finnas särskilt stora utmaningar, och i dessa områden bedöms den sammanvägda problembilden vara stor.

Nedan beskrivs indelningen i regionala statistikområden.

RegSO:n i Sverige med minst utmaningar⁵³

Klass 0: RegSO utan något problem och som är jämförelse eller referensklass när karakteristiska egenskaper hos de övriga klasserna undersöks. Av landets 3 363 RegSO har 2834 inte något problem.

RegSO:n med särskilt stora utmaningar med avseende på en av indikatorerna⁵⁴

Klass 1: RegSO som har problem med bidragsberoende (33 RegSO).

Klass 2: RegSO som har problem med anmälda brott (136 RegSO).

Klass 3: RegSO som har problem med lågt valdeltagande (40 RegSO).

Klass 4: RegSO som har problem med svag förankring på arbetsmarknaden (30 RegSO).

Klass 5: RegSO som har problem med svaga skolresultat (75 RegSO).

Klass 6: RegSO som har problem med trångboddhet (13 RegSO).

⁵² För mer ingående förklaringar och detaljerade beskrivningar av indikatorerna hänvisas till SCB:s och Boverkets återrapport.

⁵³ Vi refererar på detta sätt till områden som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO som inte har problem.

⁵⁴ Vi refererar på detta sätt till områden som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO med ett problem.

RegSO:n med särskilt stora utmaningar med avseende på två av indikatorerna⁵⁵

Klass 7: RegSO som har problem med svag förankring till arbetsmarknaden och svaga skolresultat eller trångboddhet (12 RegSO).

Klass 8: RegSO som har problem med anmälda brott och svag förankring till arbetsmarknaden (2 RegSO).

Klass 9: Övriga RegSO med två problem och stora utmaningar i övrigt (48 RegSO).

RegSO:n med flest utmaningar⁵⁶

Klass 10: RegSO som har minst tre problem, men små utmaningar i övrigt (9 RegSO). Trots minst tre problem är dessa RegSO bättre än snittet i riket (percentil 50) för ett problem

Klass 11: RegSO som har minst tre problem, och vissa utmaningar i övrigt (30 RegSO). Har percentil mellan 11–49 för minst två problem, oftast anmälda brott eller svaga skolresultat.

Klass 12: RegSO som har minst tre problem, och stora utmaningar i övrigt (83 RegSO). Tillhör 5%-percentilen för minst tre problem, och som tillhör 5%-percentilen eller 10%-percentilen för alla problem utom ett, för de flesta är det anmälda brott.

Klass 13: RegSO som har minst tre problem och särskilt stora utmaningar i övrigt (18 RegSO). Har störst sammantagen problematik.

⁵⁵ Vi refererar på detta sätt till områden som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO med två problem.

⁵⁶ Vi refererar på detta sätt till områden som i SCB och Boverket (2024) kallas för RegSO med tre eller fler problem.